

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΟΔΗΓΙΑ
Αριθ. 5/13.1.2004

Σήμερα ημέρα Τρίτη 13 Ιανουαρίου 2004 και ώρα 11:00 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης συνήλθε σε συνεδρίαση, στην οποία παρέστησαν ο Πρόεδρος του ΕΣΡ Ιωάννης Λασκαρίδης, ο Αντιπρόεδρος Δημήτριος Χαραλάμπης και τα μέλη Εύη Δεμίρη, Γιάννης Παπακώστας, Ίριδα Αυδή-Καλκάνη, Αργύρης Καρράς, Ροδόλφος Μορώνης.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης έχοντας υπόψη:

α) Το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά το οποίον η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του κράτους και ο έλεγχος αυτός ασκείται από ανεξάρτητη αρχή, όπως ο νόμος ορίζει.

β) Το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 2863/2000, κατά το οποίον το ΕΣΡ μπορεί να απευθύνει σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, εκτός άλλων, οδηγίες.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης εν όψει των επικείμενων εκλογών της 7^{ης} Μαρτίου επισημαίνει προς τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς τις υποχρεώσεις τους τις απορρέουσες από το Σύνταγμα και τους Νόμους σχετικά με την αντικειμενική, πολυφωνική και ισότιμη παρουσίαση των γεγονότων, των πολιτικών θεμάτων και των απόψεων όλων των πολιτικών κομμάτων .

A. Κατά το άρ. 15, παρ. 2, του Π.Δ/τος 77/2003, η μετάδοση έκτακτων δελτίων ειδήσεων πρέπει να γίνεται με περίσκεψη. Ωστόσο, προσφάτως παρατηρείται συνεχής μετάδοση έκτακτων δελτίων ειδήσεων άνευ ιδιαίτερου λόγου και χωρίς την επιβαλλόμενη από την ως άνω διάταξη του νόμου, περίσκεψη.

B. Κατά το άρ. 16, παρ. 1 και 2 του αυτού Π.Δ/τος, η παρουσίαση πολιτικών θεμάτων κατά τις προεκλογικές περιόδους πρέπει να γίνεται με σαφήνεια και μετριοπάθεια, ώστε να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και της πολυφωνίας. Διαπιστώνεται, όμως, ότι μεταδίδονται προγράμματα πολιτικού περιεχομένου χωρίς να διασφαλίζονται οι αρχές της πολυφωνίας και της ισοτιμίας. Εφιστάται, επομένως, η προσοχή των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, να εφαρμόζουν με ιδιαίτερη προσοχή τις ως άνω διατάξεις.

Γ. Σχετικώς με την παρουσίαση δημοσκοπήσεων, οι οποίες έχουν διενεργηθεί από αναγνωρισμένες εταιρείες, με προσωπικές συνεντεύξεις ή ερωτηματολόγια, το ΕΣΡ υπενθυμίζει τις προβλέψεις του άρθρου 30 παρ. 6 εδ. α του Ν. 3023/2002 κατά το οποίο, οποιαδήποτε δημοσκόπηση, που αναφέρεται σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, βουλευτές και υποψηφίους βουλευτές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της, προκειμένου να δημοσιευθεί στον Τύπο και να ανακοινωθεί από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- i. να αναφέρει ρητώς την εταιρεία, που την πραγματοποίησε,
- ii. να μνημονεύει εκείνον που παράγγειλε τη διενέργειά της
- iii. να διαλαμβάνει την ποσόστωση των πληθυσμιακών κατηγοριών με βάση τις οποίες έχει διεξαχθεί και
- iv. να περιέχει πλήρως τα ερωτήματα, που απευθύνθηκαν σε όσους έλαβαν μέρος σε αυτήν.

Επιπλέον, κατά τον σχολιασμό των δημοσκοπήσεων ,πρέπει να εξασφαλίζεται η παρουσίαση των απόψεων όλων των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Προκειμένου δε, να εξασφαλιστεί η υπό του Συντάγματος προβλεπόμενη αντικειμενικότητα και πληρότητα στην ενημέρωση, κατά τη γραφιστική παρουσίαση πινάκων με τα αποτελέσματα της έρευνας, θα πρέπει να αναγράφεται και το περιθώριο σφάλματος.

Όσον αφορά στις δημοσκοπήσεις, που διεξάγονται τηλεφωνικά από τις εταιρείες και των οποίων η αξιοπιστία επιστημονικώς θεωρείται περιορισμένη, πρέπει να αναφέρεται ότι το περιθώριο σφάλματος σε αυτές είναι σημαντικά υψηλότερο των συνήθων δημοσκοπήσεων.

Ως προς τις «έρευνες» με τηλεφωνήματα στους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, χαρακτηρίζονται διεθνώς «ψευδοδημοσκοπήσεις», ακόμη κι αν έχουν ως αντικείμενο σοβαρά θέματα. Το κοινό, που παρακολουθεί ένα πρόγραμμα, δεν αποτελεί σε καμιά περίπτωση αντιπροσωπευτικό δείγμα της κοινής γνώμης. Όταν του ζητείται να εκφράσει γνώμη πάνω σ' ένα θέμα, μια μικρή μειοψηφία αυτών που παρακολουθούν το πρόγραμμα, τηλεφωνούν και συχνά περισσότερο από μία φορά κατά τη διάρκεια της ίδιας ψηφοφορίας, αν θέλουν να ενισχύσουν την άποψή τους. Για το λόγο αυτό οι τηλεφωνικές αυτές «έρευνες» θεωρούνται δεκτικές σε χειραγώγηση, χαρακτηρίζονται αντιεπιστημονικές και, πάντως, δημιουργούν μη συγχωρουμένα από το άρθρο 5, παρ. 1 του Π.Δ/τος 77/2003, σύγχυση στο κοινό.

Σχετικά με τις συνεντεύξεις που λαμβάνουν δημοσιογράφοι στον δρόμο, υπογραμμίζεται ότι δεν αποτελούν και δεν πρέπει να παρουσιάζονται ως ενδεικτικές των απόψεων της κοινής γνώμης. Η αξία τους εξαντλείται στην παρουσίαση, στο πλαίσιο κάποιου ρεπορτάζ, των διαφορετικών απόψεων επί ενός θέματος, που απασχολεί την κοινή γνώμη και δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να μεταδίδονται με τρόπο που να δίνεται η εντύπωση πως αποκαλύπτουν την αποδοχή της μιάς ή της άλλης άποψης από την κοινή γνώμη.

Τέλος, οι δημοσκοπήσεις κατά την έξοδο από τα εκλογικά τμήματα (exit polls), με οποιαδήποτε μέθοδο κι αν πραγματοποιούνται, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για κάποιες αρχικές προσεγγίσεις μέχρις ότου τα πραγματικά αποτελέσματα αρχίσουν να ανακοινώνονται.

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Λασκαρίδης